

Β ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Β_ΘΕ 2.1 ΙΕΡΟΤΗΤΑ

(Νοηματοδοτώντας)

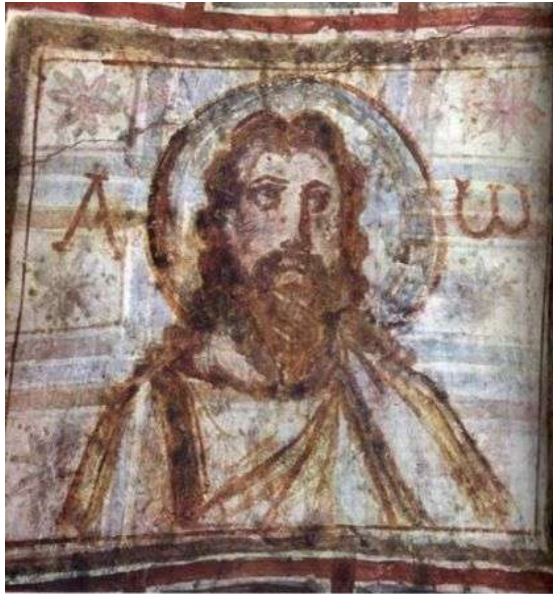
Ορθόδοξο Ορφανοτροφείο στην Ινδία. Ανακτήθηκε από <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/8872?locale=el> (8/9/2016).

* * *

Γυναίκα που προσεύχεται μπροστά στην εικόνα της Παναγίας στο Κίεβο, Ουκρανία. Ανακτήθηκε από <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/8872?locale=el> (8/9/2016).

* * *

Κατακόμβη Commodilla. Προτομή του Χριστού. Τα σύμβολα στις δύο πλευρές είναι Άλφα και το Ωμέγα σημαίνει "Εγώ είμαι η αρχή και το τέλος". Ανακτήθηκε από <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/4478?locale=el> (8/9/2016).

* * *

Συμβολική Απεικόνιση. Το μονόγραμμα του Χριστού, σχηματισμένο από τα δύο πρώτα σύμφωνα (Χ και Ρ) του ονόματός του. Ανακτήθηκε από <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/4478?locale=el> (8/9/2016).

* * *

(Αναλύοντας)

Καθολικότητα του θρησκευτικού φαινομένου

«Ταξιδεύοντας θα μπορούσες να βρεις και πόλεις χωρίς τείχη, γράμματα, βασιλείς, σπίτια, χρήματα, που δε χρειάζονται νομίσματα, που τους λείπουν θέατρα και γυμναστήρια· δεν υπάρχει όμως ούτε έχει υπάρξει κανείς που να είδε κάποια πόλη χωρίς ιερά και θεούς, που δε χρησιμοποιεί ευχές, όρκους, μαντείες ή θυσίες για καλό σκοπό ή για την αποτροπή των κακών».

Πλούταρχος, *Προς Κολώτην Επικούρειον*, 1126, D-E. Στο Δρίτσας, Δ., Μόσχος, Δ., Παπαλεξανδρόπουλος, Στ., *Χριστιανισμός και Θρησκείματα Β' Γενικού Λυκείου*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», 2011, σελ. 34.

* * *

Θρησκεία και ιερό

«Συχνά η «θεότητα» αποδίδεται από τους θρησκευολόγους με τις λέξεις “απόλυτοτητα” ή “ιερότητα”. Τότε το αντικείμενο της θρησκείας γενικά ονομάζεται το “απόλυτο” ή το “ιερό”. Όμως, αν και αόριστα αισθανόμαστε τι θέλουν να πουν αυτές οι λέξεις, είναι αδύνατο να ορίσουμε ακριβώς το νόημά τους. Έτσι, οι ορισμοί του απόλυτου ή του ιερού περιγράφουν, κατά κανόνα, όχι τι είναι το ίδιο το απόλυτο ή το ιερό, αλλά τους διάφορους τρόπους με τους οποίους εμείς το αντιλαμβανόμαστε, π.χ. ως μια δύναμη, όπως στον ορισμό “ο Θεός είναι μια ανώτερη δύναμη” ή ως κάτι που υπερβαίνει τον κόσμο και είναι συνεπώς «υπερφυσικό»... Θρησκευολόγοι, όπως ο Ρούντολφ Όττο (1869 -1939), έδειξαν ότι το απόλυτο μπορεί μόνο να βιωθεί και όχι να οριστεί. Στην Καινή Διαθήκη υπάρχει ένας περιεκτικός ορισμός της θρησκείας, η οποία συγκεφαλαιώνεται στην αγάπη προς τους πάσχοντες συνανθρώπους μας και στην ενάρετη ζωή».

Δρίτσας, Δ., Μόσχος, Δ., Παπαλεξανδρόπουλος, Στ., *Χριστιανισμός και Θρησκείματα Β' Γενικού Λυκείου*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», 2011, σελ. 28.

* * *

Πηγή της θρησκείας

«Συχνά θεωρείται ότι πηγή της θρησκείας υπήρξε ή είναι η άγνοια των ανθρώπων, οι οποίοι θεοποίησαν όσα δεν μπορούσαν να γνωρίσουν ή ο φόβος τους ενώπιον του αγνώστου. Όμως οι θεωρίες αυτές δεν μπορούν να εξηγήσουν την ύπαρξη στον άνθρωπο της δίψας για το απόλυτο, η οποία υπάρχει καθαυτή και άσχετα από καταστάσεις φόβου ή άγνοιας. Μπορούμε να πούμε ότι βασική πηγή της θρησκείας είναι η έμφυτη τάση του ανθρώπου προς το απόλυτο. Στα πλαίσια της πίστης μας ότι το απόλυτο είναι ο Θεός, μπορούμε να πούμε ότι η θρησκεία πηγάζει από την ανάγκη του ανθρώπου να επικοινωνεί με το μεγάλο συγγενή του, το Θεό, ο οποίος εμφύτεψε στην ψυχή του την ανάγκη της αναζήτησής του».

Δρίτσας, Δ., Μόσχος, Δ., Παπαλεξανδρόπουλος, Στ., *Χριστιανισμός και Θρησκείματα Β' Γενικού Λυκείου*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», 2011, σελ. 30.

* * *

Η θρησκεία πανανθρώπινο φαινόμενο

«Ο άνθρωπος είναι ον θρησκευτικό (homo religiosus). Η θρησκεία ως πανανθρώπινο φαινόμενο διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην πνευματική ζωή των ανθρώπων, αλλά συγχρόνως επηρεάζει βαθιά την ουσία και τις εκφάνσεις του πολιτισμού των λαών. Το θρησκευτικό βίωμα χαρακτηρίζεται από το βάθος και την ένταση. Σ' αυτό συμμετέχει όλος ο ψυχισμός του ανθρώπου ως νόηση, συναίσθημα και βούληση. Επηρεάζει βαθιά την προσωπικότητα του πιστού και τη διαμορφώνει ανάλογα με το είδος του απολύτου, στο οποίο αναφέρεται. Όταν το θρησκευτικό βίωμα συνίσταται από την άμεση, προσωπική και λυτρωτική βίωση της παρουσίας του Θεού, αποτελεί την πιο καθαρή και πιο ουσιαστική πτυχή της ζωής του ανθρώπου. Τότε το θρησκευτικό βίωμα είναι βίωμα του απολύτου, του προσωπικού και τελειότατου θείου όντος.

Σύμφωνα με τον θρησκευτολόγο Ρούντολφ Όττο “το βίωμα του ιερού, του αγίου” έχει δύο χαρακτηριστικά: “βιώνεται ως μυστήριο φοβερό, το οποίο δημιουργεί το δέος, την κατάνυξη, την επίγνωση της μηδαμινότητας και της απόστασης ανθρώπου και Θεού. Βιώνεται όμως και ως μυστήριο σαγηνευτικό, γεμάτο από αγάπη, γαλήνη και μακαριότητα. Έτσι, η απόσταση ανθρώπου και Θεού ελαττώνεται και κυριαρχούν συναισθήματα οικειότητας, εμπιστοσύνης και αγάπης, και ψυχοσωματική ισορροπία. Στην πρώτη φάση το Άγιο απωθεί, ενώ στη δεύτερη έλκει την ψυχή”».

Δρίτσας, Δ., Μόσχος, Δ., Παπαλεξανδρόπουλος, Στ., *Χριστιανισμός και Θρησκευόμενα Β' Γενικού Λυκείου*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», 2011, σελ. 30-31.

* * *

Σκοπός και αναγκαιότητα της θρησκείας

«Ο σκοπός της θρησκείας σχετίζεται άμεσα με την όλη υπόσταση του ανθρώπου- είναι πάντα η επίτευξη κάποιου είδους σχέσης με ό,τι κάθε θρησκεία θεωρεί ως απόλυτο και η απαλλαγή από το σχετικό, δηλαδή από το πολύμορφο κακό. Κύριο μέλημα κάθε θρησκείας είναι να προσφέρει στον πιστό τα μέσα εκείνα που θα τα αξιοποιήσει για την επιτυχία αυτού του διπλού σκοπού. Η λύτρωση, την οποία υπόσχεται κάθε θρησκεία, βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με το τι αυτή θεωρεί ως απόλυτο και τι ως σχετικό και με το σκοπό που ορίζει για την ανθρώπινη ύπαρξη...

Ιδιαίτερα στη χριστιανική πίστη ο σκοπός περιλαμβάνει την μέσω του Χριστού ανάκτηση της αρμονίας σχέσεων του πιστού με το Θεό, με τον κόσμο, με το συνάνθρωπο, με τον εαυτό του, μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας και της αγάπης. Έσχατος σκοπός είναι η Βασιλεία του Θεού, δηλαδή ένας κόσμος που θα έχει ανακτήσει συνολικά την κοινωνία με το Θεό και ταυτόχρονα θα έχει απαλλαγεί από το κακό και την κύρια συνέπειά του, τη φθορά και το θάνατο. Η Βασιλεία αυτή αναμένεται στα έσχατα, δηλαδή στο τέλος της ιστορίας, την εγκαινιάζει όμως ο Χριστός και για την έλευσή της συνεργάζεται και ο άνθρωπος».

Δρίτσας, Δ., Μόσχος, Δ., Παπαλεξανδρόπουλος, Στ., *Χριστιανισμός και Θρησκευόμενα Β' Γενικού Λυκείου*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», 2011, σελ. 31-32.

* * *

Ιερό και Αγιότητα

«Στο Λεξικό της Βίβλου του πανεπιστημίου της Οξφόρδης συναντάμε τα λήμματα “saint(s)” και “Holiness” στα οποία αποδίδεται το περιεχόμενο των ελληνικών λέξεων “άγιος” και “αγιότητα”. Ταυτίζεται επομένως η έννοια της αγιότητας με το ιερό στη βιβλική θεολογία: “Η αγιότητα παρουσιάζεται ως σύνθετη πραγματικότητα, η οποία αγγίζει το μυστήριο του Θεού, αλλά επίσης τη λατρεία και την ηθική. Περικλείει τις έννοιες του ιερού και του αγνού, αλλά τις ξεπερνά. Φαίνεται να επιφυλάσσεται μόνο στον Θεό, απρόσιτη, αποδίδεται όμως συνεχώς στα δημιουργήματα” [...] Τι σημαίνουν όμως όλα αυτά πιο συγκεκριμένα για την

κατανόηση των εννοιών της αγιότητας και του ιερού; Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Λεβινάς μάς κατευθύνει να σκεφτούμε την αγιότητα ως τη σχέση με το πρόσωπο του Θεού και άρα και το πρόσωπο του άλλου ανθρώπου... “Γνωρίζω τον Θεό σημαίνει ξέρω τι πρέπει να κάνω”. Ο Νόμος Του, η τήρηση των εντολών Του στην πράξη, οριοθετούν την σχέση με την Αγιότητα Αυτού και ανοίγουν το δρόμο για την σχέση αγάπης με το άλλο πρόσωπο».

Μανωλόπουλος, Ν., «Το ιερό και η αγιότητα. Σκέψεις με αφορμή τη φιλοσοφία του Λεβινάς», *Σύναξη*, 2007, τχ. 103, σελ. 62-67 (επιλογή).

* * *